

PTUJSKI LIST

Politično gospodarski tednik.

Stane:

Za celo leto K 30.—
za pol leta 15.—
za četrt leta 7.50
za 1 mesec 2.50

Posamezna številka 80 vin.

Uredništvo in upravništvo je v
Ptuj, Slovenski trg 3 (v starem
rotovžu), pritličje, levo.

Rokopisi se ne vrnejo.

Štev. 23

Ptuj, 6. junija 1920

II. letnik

Pred vratmi Celovca! V Žrelcu
na Koroškem se vrši v nedeljo, dne 6. junija 1920

VSESLOVENSKA
manifestacija z veselico

NA VRTU GRAJSKE GOSTILNE.

Sodelujejo: vojaška godba, Glasb. matica
iz Maribora, različna pevska
telovadna in druga kulturna društva.

SPORED: Ob 10. uri predpoldnem:
(poletni čas)

Otvoritev ceste Žrelec-Vetrinj s

službo božjo na prostem.

Pohod po Žrelcu mimo demarkacijske črte
z godbo in pejem.

Manifestacijski shod, pri katerem govori posl.
Fr. Grafenauer in drugi odl. govorniki in govornice.

Popoldne ob 2. uri:

Petje (pevski zbor mariborske Glasb. matice.
Gledališka predstava.

Nastop sokolskega naraščaja iz Borovelj.
Tekmovanje narodnih noš s tremi darili. Med
posameznimi točkami nastopajo koroška in druga
slovenska pevska društva.

Prosta zabava, srečolov, šaljiva pošta, kegljanje na
dobitke, licitacija itd. V vrtni dvorani PLES.

Vabimo Vas, da priredite na ta dan skupen izlet v Žrelec,
kar bode vsled posebnih vlakov in znižanih cen posebno
ugodno, ter tako spoznate koroško ljudstvo, njegove šege
ter naravno krasoto te dežele, ob enem pa z nami vred
pokažete moč naših zahtev po upravičeni posesti te zemlje!

Vozni red posebnih vlakov objavimo pravočasno po
časopisih. Pridite v narodnih nošah, društva z za-
stavami in napisi, okoličani v okrašenih vozovih!

Veselični odbor v Žrelcu.

Na Koroškem.

Bliza se čas, ko se bodo koroški Slovenci morali javno odločiti, v kateri državi hočejo živeti. Ne sicer vsi: Zakaj modri državniki v Parizu nekterim najzavednejšim Slovencem v Ziljski dolini niso dovolili, da bi po svojem prepričanju smeli voliti, nego so jih proti njihovi volji priklopili za stalno k Avstrijski republiki. Druge so pa razdelili v dve skupini, v pas A in B. Pas A obsega Slovence niže Celovca, pas B pa Slovence v Celovcu in severno od Celovca. Najprej se imajo odločiti Slovenci v pasu A. Ali ta odločitev ni lahka. Lahka ni za to, ker naperajo Nemci vse sile, da bi njim pripal ta del. Uporabljajo vsa sredstva, poštena in nepoštena, da bi premotili prebivalstvo sebi v prid. Na vse mogoče načine hočejo ljudi preveriti, da bi se pri glasovanju odločili za nje. V prejšnji Avstriji ti Nemci niso hoteli poznati koroških Slovencev, sedaj so jih naenkrat prepoznali, preje so jih zaničevali in se iz njih norčevali, sedaj se jim dobrikajo in jih spoštujejo. V enem pa so si ostali edini: preje so gospodovali nad njimi, pa hočejo še sedaj in zana-prej jim gospodovati, preje so živeli od slovenskih žuljev, pa hočejo še sedaj in zana-prej živeti od njih. Kakor je Slovenec preje Nemcem tlačnil, tako jim naj tudi tlačani

v bodoče, kakor je Slovenec preje redil oho-lega in objestnega Nemca, tako ga naj redi tudi v bodoče. Ali naj mar mislimo, da izvirajo vsi velikanski trudi in naperi, vse ve-like žrtve iz nemške ljubezni do Slovencev? Predobro poznamo naše ljube sosedo, predolgo smo imeli priliko jih spoznavati, nego da bi mogli kaj takega verjeti. Ni Nemcem za nas! Njim je za našo zemljo, za bogastvo na naši zemlji, za zaklade, ki jih krije naša zemlja. To in pa naše delavne roke jim diše!

To so sprevideli naši ljudje že zdavna. Ali tičali smo preveč v krempljih nemške sile, nismo se je mogli otresti. Ali naj pa sedaj, ko je dana prilika, da se tudi koroški Slo-venec otrese nemškega jarma, ne izrabi ta ugod-nost, ki se morda nikdar več ne povrne? Ali bi bilo naravno, da vstraja človek v zavis-nosti, ako se lahko osvobodi ter postane sam svoj gospodar? Ni to naravno. To ve vsak, vedo to tudi Nemci. Prav zato pa hočejo ti stvar zasukati, se koroškim Slovencem priliz-niti ter jih prevarati, češ pod Nemci bodo sami svoji, sedaj pa so pod drugo oblastjo. Toda zavedni Korošči ne pojdejo na te lima-nice. Saj se še dobro spominjajo nasilstev in preganjanj podivjanih nemških tolpa iz lanske-ga leta. Takrat so se nemški sodeželani po-kazali v svoji pravi naravi, ko so ropali in plenili po slovenskih krajih ter pobijali ne-dolžne sodeželane, samo ker so bili ti slo-venske krvi. Dobro se še opominjajo slovenski Korošči, kedo jih je osvobodil nemške nasilnosti. Bili so to naši vojaki, pred vsem disciplini-rani srbski vojaki.

Kdor je pretrpel toliko krivic, kolikor baš koroški Slovenci, ne pozabi lahko teh krivic. Neveren ostane, ako se mu prejšnji nasilnik dobrika, dobro vedoč, da volk sicer svoje dlako izpremeni, ali narave ne. Ne da se prevarati zapeljivemu mamonu, zakaj po-štene stvari ni treba podkupavati z nepošte-nimi sredstvi.

Zato smemo prepričani biti, da so koroški Slovenci izpregledali hinavsko početje svojih nekdanjih sodeželanov. Uverjeni smemo biti, da je večina slovenskega prebivalstva še toliko nepokvarjena, da je ne bodo prevarili Jude-ževi groši, ki jim jih ponujajo navidezni pri-jatelji. Bilo bi to izdajstvo, ki bi se ne dalo več popraviti.

Padanje cen.

Svet si je začel oddihovati. Prvič po dolgem času se sliši, da cene padajo. Tako smo se odvadili takih glasov, da skoraj ne moremo verjeti. V resnici se tudi v malem še ne pozna mnogo. Cena mesa se le počasi niža. Istotako padajo cene vinu. Naenkrat je blaga dovolj.

Špekulanti, ki so spomladi nakupili žita v Banatu in so ga zadržali, so se opekli. Ži-vine in prašičev je na jugu dovolj na pro-daj. Letina kaže sijajno — skratka: člove-štvo prihaja zopet k sapi, saj je že komaj dihalo od draginje. Padanje cen je svetoven pojav. V Ameriki je zadnji čas draginja tako narastla, da je bila n. pr. obleka mnogo dražja nego pri nas. Temu je bilo vzrok pa-

danje produkcije. Ljudje so samo špekulira-li — nihče ni hotel delati. Tako kakor n. pr. naši peki, ki rajši prodajajo moko na debelo, kakor da bi pekli. Zato je bil kruh drag.

Tako se ni moglo doseči nobene stalno-sti in cene so šle vedno kvišku.

Stalnemu naraščanju cen po vsem svetu je sledilo padanje produkcije. V Ameriki n. pr. je produkcija padla na 60 odstotkov mi-rovne produkcije, mezde pa so poskočile za večkrat mirovno visočino. Ljudstvo ni zmog-lo več visokih cen in zaloge so zaostajale. V Nemčiji so tovarne za čevlje izdelale velike količine, pa jih vsled visokih cen ne morejo razprodati. Posledica tega je, da pada cena čevljev in jih tovarne prodajajo celo v lastno izgubo. Pada cena bakru in ameriški bakre-ni rudniki so le napol v obratu. Silno so padle cene kovinam in volni. Ker ni bilo ži-vahnega prometa na morju, pada tudi pre-voznina; trdi se pa tudi, da svetovna tona-ža prekaša danes že ono iz leta 1914. za štiri milijone. Velešpekulanti bodo celo udar-jeni. Verjetno je, da bode poskočila valuta držav s pasivno trgovinsko bilanco, ker po-vprašanje po plačilnih sredstvih pada. Le svetovne žitne cene bode ostale visoke, ker žetve razen v Jugoslaviji nikjer drugod ne kaže posebno dobro. Rumunija ne bo mogla mnogo izvažati, ameriška žetev bode pičla; tudi v Nemčiji ne kaže dobro. Ruska in ga-liška žetev pa za svetovni trg še ne prideta v pošteve.

Tako se obeta letos posebno Jugoslaviji rešitev iz dosedanjih gospodarskih zadreg. Vsled padanja cen prihaja vedno več skrite-ga blaga na trg. Med tem se bliža žetev, ki bo ena najsijajnejših, kar jih pomnimo.

S tem bo padla cena tudi delu, ker bo-do živali bolj poceni. Nekateri listi sicer pi-šejo, da padanje cen še ni stalno, da je na-stalo samo za nekatere predmete, splošno pa-danje cen pa se prične, ko se pomnoži pro-dukcija. Tega danes še ni, zgodilo pa se bo, če bo dovolj sirovin.

Jugoslavija bo letos pokazala, kje je nje-na bodočnost. Mi imamo kruh in za kruh se vse dobi. Vprašanje je, če bomo znali izra-biti svoj ugodni položaj. Naša letina bo ime-la mnogo snubcev. Treba je paziti, da bo od nje imela korist država in narod.

Cene padajo dan na dan. Mnogi nečejo slišati o tem, treba bo glasnega protesta od strani javnosti, da bodo pijavke popustile. Sicer pa, če je dosti blaga, ni treba drago plačevati. Kdor zadržuje, bo pozneje proda-jal še ceneje. Prihaja zopet čas, ko se bo ponujalo in bo kupovalec prijazno pozdrav-ljen, če bo prišel v prodajalno.

Cene padajo! Ta svetovni pojav kaže, da se bližamo stalnosti. Krize se končujejo. Pametni narodi se bodo vrnili k gospodar-stvu. Mi se bomo morebiti še naprej ukvar-jali s politiko! Zdaj je čas, da rešimo drža-vo in da damo narodu trdno gospodarsko podlago. Naša domovina je bogata — zato ni treba, da smo reven narod z nizko valuto.

Gospodarstvo.

Dražji sladkor. Češki pridelovalci sladkorne pese so zvišali ceno letošnji žetvi od 15 na 30 K za metrski stot. Seveda se bo vsled tega tudi sladkor znatno podražil. Lani je Čehoslovaška izvozila sladkorja 2 milijona 828 tisoč 990 metrskih stotov, letos bo imela čez 3 milijone metrskih stotov za izvoz.

Klej za mizarje. Urad za pospeševanje obrti v Ljubljani je prejel nekaj mizarskega kleja. Obrtniki naj priglase svoje potrebščine najkasneje do dne 10. junija, da se bo moglo ozirati na njih priglase.

Cene krompirja je padla ponekod že na 1 K 50 v.

Cena pitanim svinjam so močno padle v Slavoniji. Pričakovati je, da bo tudi mast cenejša.

Naglo padanje cen koruzi in pšenici. V Banatu velja en kilogram pšenice 6 K, v Mitrovici pa celo samo 2 K 40 v. Med verižniki je zavladal velik strah, ker imajo še velike zaloge, ki so jih nakupili po dosti višjih cenah. Zatrjuje se, da imajo v Banatu tudi kmetje še dosti večje zaloge koruze in pšenice, kakor je potrebujejo do žetve.

Letošnja žetev obeta biti po celi Jugoslaviji tako obilna, kakor redko katera dosejaj. Posebno krasno kaže ozimna, le škoda, da se je zaradi neugodne jeseni premalo nasejalo. Zato pa so kmetovalci na jugu posejali posebno mnogo koruze, ki se vsled toplega in dovolj vlažnega vremena lepo razvija. Seveda lahko koruzi še škoduje suša ali neugodna jesen. Vsled prepovedanega izvoza in dobro obetajoče žetve je začela cena žitu, ki ga imajo večinoma le še špekulantje, naglo padati. Celó v Ljubljani se že dobi bela moka na debelo po 8 K. V Zagrebu se prodajajo žemlje po 60 v. Toda bati se je preobrata, ko bo začela delovati Ninčičeva zadruga. Ponekod v Slavoniji, Banatu i. dr. že agenti te zadruga nakupujejo žito po današnjih nizkih cenah, da zopet nakupijo žitnice za poznejši izvoz z inozemstvom. Udarjena pa bosta zopet kmet, ki proda po nizki ceni, kakor tudi porabnik, ki bo moral plačevati visoke cene. Ali se temu državnemu verižništvu res ne da odpomoči?

Kako določimo težo živi in zaklani živini? Za vsakega živinorejca je velike važnosti, da zna približno preceniti težo živine. To ni potrebno samo pri prodaji, temveč tudi pri prirejanju živine. Vedeti je treba, kako živina napreduje in potem se mora znati uravnati nadaljnje krmljenje. Kjer ni pripravnih tehtnic, tam si pomagamo najbolje z dr. Frohweinovo mero, s katero se dobi tudi navodilo s sliko živali. Pri merjenju mora stati živina ravno. Meri se prsni obseg in dolgost. Ako je število obsega enako številu dolgosti, je zraven centimetersko število, ki obenem znači število kilogramov. Ako števili nista enaki, pove navodilo, kako se teža popravi. Najbrže ima še kaj meril v zalogi „Slovenska kmetijska družba“, ki jih je prodajala pred vojno po 7 K 80 v slabše in po 11 K 40 v boljše. Danes so seveda dosti dražje. Za določevanje, koliko bo tehtala zaklana žival, je merodajno sledeče: teleta imajo mrtve teže približno: tolsta 65, srednjeta 60, mesnata 55, suha 50 in zelo suha 45 odstotkov, voli zelo tolsti 60, srednjeta 55, suhi 50 in zelo suhi 45 odstotkov, krave: zelo tolste 60, tolste 55, mesnate 50, suhe 45 in zelo suhe 40 odstotkov.

Licencovanje in premiranje bikov za ptujski sodni okraj. Dne 27. majnika t. l. se je vršilo v Ptujju na mestnem sejmišču za celi ptujski sodni okraj licencovanje in premiranje bikov-plemenjakov in mladih bikecev. Lepo vreme in visoke premije so dovedle do tega, da je bilo letos prignanih še enkrat toliko bikov kakor lansko leto, vendar še niso bili prignani vsi biki, kolikor jih je v ptujskem sodnem okraju in to radi tega vse, ker je oddaljenost nekaterih občin od mesta Ptujja prevelika, ker so nekatere živali zelo hude in jih ni mogoče dovesti, dalje pa tudi radi tega, ker redijo nekateri kmetovalci bike ne za pleme, ampak

za mesarje. Že prignano število bikov je razveseljivo. Živali so bile nekatere prav lepe, druge spet slabe in za pleme nesposobne. Za ptujski sodni okraj je seveda število bikov plemenjakov veliko premalo, nekatere občine sploh nimajo bikov. Pasma prevladuje najbolj pingavska, križana z drugimi pasmami, tako da v celem ptujskem okraju nimamo čisto krvnega bika enotne pasme. Druge pasme, ki se najdejo pri nas, so še marijedvorska, simendolska in muredolska, ki so križane s pingavsko pasmo. Ta slednja pasma je bila pred leti pri nas vpeljana ter se je precej razširila, vendar našim krajem v splošnem ne odgovarja v toliko, ker je manj mlečna. Povrniti se bomo morali k prejšnjim pri nas dobro stoječim pasmam in sicer bi to bile muredolska in marijedvorska. Deželna vlada za Slovenijo je letos v svrhu povzdiga živinoreje določila za vsak okraj precejšnjo vsoto, ki se naj porazdele kot deželne nagrade na bikorejce. Tudi je dala na razpolago vzgojevalne premije, to so premije onim bikorejcem, ki gojijo mlade bikece za pleme. Podeljevale so se premije za bike, ki se vpregajo za vožnjo. Tudi zasebniki so darovali nagrade za plemenske bike, tako da je bilo po cenilni komisiji določenih 40 premij za plemenske bike, 26 vzgojevalnih premij in 14 voznih premij, ki so se na dan licencovanja izplačale bikorejcem. Povrh so se plačali potni stroški, tako da ni bilo nobenega kmetovalca, ki je prignal živino k ogledovanju, da bi ne prejel darila in potnih stroškov ali vsaj slednjih. Najvišja premija je bila deželna po 400 K, dalje je bilo pet premij po 300 K, deset premij po 150 K, 14 premij po 100 K, 26 vzgojevalnih premij po 100 K, vozne premije po 50 K, potni stroški pa od 20 K do 40 K. Na ta način se je ustreglo kolikor mogoče vsem kmetovalcem-bikorejcem ter jih vspodbudilo k vzreji lepe plemenske živine. Skupno je bilo licencovanih 71 bikov, nesposobnih je bilo 10, bikecev je bilo prignanih 34, od katerih je bilo 8 nesposobnih. Nesposobni biki in bikeci se morajo kopiti, da plemena ne kvarijo. Skočnina se je določila na 10 K. Biki, ki nimajo licence, se ne smejo pripuščati ter bodo lastniki takih nelicencovanih bikov, ako jih pripuščajo bodisi proti skočnini ali ne, strogo kaznovani. Po končanem delu licencovalne komisije se je vršilo podučno predavanje potovalnega učitelja g. Zupanca, ki je v poljudnih vsem razumljivih besedah razložil kmetovalcem pomen licencovanja in premiranja ter dal navodila za vzrejo boljše, lepe in zdrave plemenske živine. Posebno jim je tudi priporočal, da vodijo matični zapisnik o svoji živini, osobito pri kravah glede kakovosti in množine mleka. Z izvršenim licencovanjem, premiranjem in podučnim predavanjem se je veliko storilo za boljšo bodočnost naše živinoreje, našemu kmetovalcu pa dal kažipot za pomnožitev njegovih dohodkov.

Dopisi.

Državna realna gimnazija v Ptujju. Šolsko leto 1920/21. Učenci za I. razred se naj prijavijo pri ravnateljstvu do 1. julija t. l., zadostuje pismena prijava. Predloži se krstni ali rojstni list in šolsko izpričevalo ali naznailo. Starost najmanj 10 let, dovršenih vsaj do konca tega leta. Sprejemni izpit se vrši dne 2. julija t. l. pismeno od 8. do 10. ure, ustno pa popoldne po potrebi. Zahteva se: Iz krščanskega nauka toliko znanja, kolikor se ga more pridobiti v štirih letih ljudske šole. Kdor ima v izpričevalu „dobro“ ali „prav dobro“, se lahko oprostí izpita. 2. Iz slovenščine spretnost v čitanju in pisanju, početni nauki iz oblikoslovja, poznavanje pravopisnih pravil, analiza prosto razširjenega stavka. 3. Iz računstva izvežbanost v štirih osnovnih računskih vrstah s celimi števili. Nemščina se ne zahteva.

Gimnazijsko podporno društvo. Ko se je pred dobrimi 50 leti ustanovila na Ptujju nižja gimnazija, se je ustanovilo kmalu tudi podporno društvo za revne dijake. Prva pra-

vila so bila slovenska in nemška. Kasneje pa, zlasti ko se je l. 1898 razširila gimnazija v višjo, se je z gimnazijo vred tudi podporno društvo ponemčilo. Ker je postala gimnazija sedaj slovenska, je treba preurediti pravila. To se hoče zgoditi na občnem zboru podpornega društva, ki se bo vršil 13. junija 1920 ob 10. uri v gimnazijski posvetovalnici. Ker se moramo zanimati za naše dijaštvo, se udeležimo tega občnega zbora!

Sijajen koncert. Dne 1. junija t. l. je priredil ravnatelj naše godbene šole g. Engerer koncert z bogatim in zanimivim sporedom. Bil je to za nas večer izvanrednih umetniških užitkov. Mi se to pot srčno zahvaljujemo vsen p. n. sotrudnikom in sotrudnicam na tej najlepši muzikalni prireditvi. Gospodu ravnatelju Engererju izražamo razven naše najgloblje zahvale za njegov neizmeren požrtvovalen trud še prav posebno naše priznanje. Strokovna kritika sledi.

Št. Jurij ob juž. žel. Dne 25. maja so pripeljali semkaj truplo pokojnega ravnatelja Henrika Schreiner-ja in ga položili k večnemu počitku na tukajšnjem pokopališču.

Sv. Belfenk pri Središču ob Dravi. Varnostne razmere življenja in blaga so tukaj tako pomanjkljive, da menda nikjer tako. Tatvine so po dnevu in po noči na dnevnem redu. Po noči hodijo okrog z vojaškimi puškami oboroženi tatovi, ter kradejo in vlomijo sedaj tu, sedaj tam. Nikdo ni varen! Tukajšnja žandarmerija, obstoječa samo iz dveh mož, ni v stanu, da bi izsledila le en slučaj. Pomnožitev žandarmerije nujno potrebna! Dalje ni znati, kako je mogoče, da imajo razni temni elementi še vojaške puške. Okrajno glavarstvo v Ptujju, oziroma vlada v Ljubljani se nujno prosi, da štiti poštene prebivalce in davkoplačevalce, ter v to svrhu takoj ukrene potrebne korake.

Samoumor. Dne 7. t. m. popoldan se je ustrelil 68 stari posestnik Filip Vrabl iz Zg. Pristave radi neozdravljene bolezni.

Stoperce. Dne 13. t. m. je izbruhnil v poslopju kočarja Janeza Narada v Stopercih ogenj. Zgorelo je omenjeno poslopje, oprava, obleka in živež. Škoda znaša okrog 12000 K. Zavarovano je bilo za 4000 K. Vzrok požara še ni dognan. Sumi se pa, da je ogenj zanetila 6 letna hčerka Naradova, ki se je v taistem času sama doma nahajala.

Obrtniške vesti. Obče slovensko obrtno društvo v Celju je na svojem sestanku dne 27. majnika sklenilo prirediti izlet slovenskega obrtništva na Koroško 27. do 29. junija t. l. (nedelja, Vidov dan, Petrovo). Društvo je že razposlalo tozadevne okrožnice na obrtne organizacije, na katere se tem potom opozarja. Pozdravljamo to idejo našega vrlo pridno delujočega obrtništva. Ne dvomimo, da bo z obrtništvom poletelo na Koroško ob tej priliki jako mnogo narodnega občinstva vseh stanov. Podrobnosti se bodo od časa do časa v slovenskem časopisju objavljale.

Modra galica došla!

Ker se **peronospora** zopet kaže, priporoča se dobro škropiti.

GALICA SE DOBAVLJA V
Irgovini Anton Tiršek v Ptujju
v Luttenbergerjevi hiši.

Politične vesti.

Izjava sedanje vlade. Ko se je sestavila sedanja vlada, je njen predsednik dr. Milenko Vesnić prečital v prvi seji Narodnega

predstavnštva, ki se je vršila, izjavo (deklaracijo) kraljeve vlade. Iz nje posnemamo, da vodi vlado prvi in skoro edini cilj, izdelati za kraljestvo SHS osnovni zakon, njegovo ustavo, ki je potrebna za daljni razvoj. Poslanci, ki jih naj ljudstvo prosto izvoli, naj se potem posvete z vso skrbjo delu za državni prospah. Med tem hoče zagotoviti urejeno gospodarstvo v državi, mir in red v notranjosti, pa tudi proti sosedom, ki bi skušali ogroziti našo državo.

Obletnica majniške deklaracije (izjave). Te ga dne pred tremi leti (1917) so združeni jugoslovanski poslanci v dunajskem parlamentu podali to-le izjavo: „Podpisani poslanci, ki so združeni v Jugoslovanskem klubu, izjavljajo, da zahtevajo na temelju narodnega načela in hrvatskega državnega prava, naj se vse zemlje monarhije, v katerih bivajo Slovenci, Hrvati in Srbi, združijo pod žezlom habsburško-lorenske dinastije v samostojno državno telo, ki bo prosto vsakega narodnega gospodstva tujcev in ki bo zgrajeno na demokratičnem temelju. Za uresničenje te zahteve enotnega naroda bodo zastavili vse svoje sile.“ Ta odločna izjava se je zdela avstrijski vladi, kakor tudi našim nasprotnikom nekaj nezaslišanega in nemogočega. Zakaj nemški in madžarski državniiki so se bili že tako uživili v misel, da smejo le Nemci in Madžari gospodovati, slovanški narodi pa le hlapčevati, da so bili slepi za najmanjšo enakopravnost, ki bi jo naj izkazali tlačnim narodom. Nasprotno pa je ta izjava pri Jugoslovanih, zlasti nas Slovencih, izzvala vihar navdušenja. V izjavi je bilo jasno izraženo, po čemer smo v tiho in skrivno koprneli, bila je nekaka uteha za prestane stoletne bolesi, za vse poniževanje in trpljenje, ki je v divji grozoti iznova zadelo nas vse v minoli vojski. Peklensko divjanje naših nasprotnikov na naših nedolžnih žrtvah je moralo takrat vsakega poštenega in pravičnega človeka prepričati, da tako ne more dalje, da mora tudi našemu narodu vziti vstajenje. Geslo našemu političnemu ravnanju je postala ona izjava. Ljudstvo se je je oprijelo širom naše domovine kot rešilne bilke in se izjavljalo ustno in pismeno zanjo. Narodovo navdušenje je bilo toliko, da ni vse nasprotovanje vlade in drugih nasprotnikov nič zaleglo. In res! Še prej, nego smo pričakovali, je prišlo do poloma v državi, do vstajenja našega naroda v lastni Jugoslaviji.

Odkritje nagrobnega spomenika dr. J. E. Kreku. V nedeljo, 30. maja ob obletnici majniške deklaracije, se je na slovesen način odkril na pokopališču pri Sv. Križu v Ljubljani nagrobni spomenik duševnemu stvaritelju naše Jugoslavije. Slavnostni govornik, znani slovenski pisatelj župnik Finžgar, je v glavnih potezah očrtal pokojnikovo delovanje, njegovo življenje pa dr. Fr. Detela. Govorili so še zastopniki Hrvatov in Rusov, ter ljubljanski župan dr. Iv. Tavčar, ki je poudarjal vrline pokojnikove, pozivljajoč k spravljivosti. Glasbena Matica je zapela nekaj žalostink. Odkritja so se udeležili predstavniki kulturnih društev in vojaških ter civilnih oblasti s številnim ljubljanskim občinstvom. Nagrobni spomenik predstavlja dva orjaka, ki sta žalujoče sklonjena nad grobom.

Laški arditi na Reki. Do sporazuma med Italijo in Jugoslavijo še vedno noče priti. Italijani napenjajo vse sile, da bi obdržali čim več naših krajev. V Rimu je bila te dni velika demonstracija proti vladi, češ da hoče popustiti v Jadranskem vprašanju. Prišlo je do krvavih spopadov med policijo in demonstranti. Med demonstranti je bilo tudi več Lahov iz Reke in Dalmacije. Italijanska vlada noče porabiti svoje moči, da bi napravila red. Zato se ne čudimo, da raste greben raznim arditom, ki uganjajo nasilno laško politiko na lastno pest. Tako se je zvedelo, da je sklenil zloglasni vodja italijanskih upornikov, D'Annunzio, da zavzame s svojimi četami Sušak in del hrvaškega Primorja. Naša nova vlada je v skupščini izjavila, da je storila vse korake proti tej lopovščini. Bojimo se le, da besede ne bodo dosti zalegle, laškim arditom je treba pokazati v dejanju, da se jih ne bojimo.

T. Masaryk izvoljen za predsednika češko-slovaške republike. Po končanih volitvah v državni zbor se je vršila volitev predsednika. Zbrali sta se obe zbornici. Oddanih je bilo 411 glasov, katerih je dobil T. Masaryk 284 glasov, s čimer je izvoljen za predsednika češko-slovaške republike. Nemci so oddali 61 glasov svojemu kandidatu. Hoteli so s tem demonstrirati proti Čehom, čeprav se Nemcem na Češkem sedaj stokrat boljše godi, nego se je Čehom pod avstrijsko nemško vlado.

Razno.

Povišanje pristojbin za društvene stvari. Odborova seja društva jugosl. novinarjev je sklenila povišati pristojbine za uvrstitev društvenih vesti v liste na ta način, da se zaračuna za vsako besedo 20 vin., izvzemši one, ki imajo po eno ali dve črki. Delni zneski se zaokrožijo na 2 K navzgor. — Društva se opozarjajo, da stopi ta sklep z dnem 1. junija t. l. v veljavo in bodo premalo kolekovane obvestila brezpogojno izostala. Za kolke se lahko priloži tudi denar. To na znanje vsem društvom!

Odkup tobaka. Uprava državnih monopolov je končala odkup tobaka od pridelave vsega ozemlja. Odkupljenih je 8 milijonov kilogramov tobaka, od teh 5 milijonov samo v mejah bivšega kraljestva Srbije.

Ponarejene 5 dinarske (20 K) novčanice. Dobili so se že zločinski ljudje, ki hočejo bogateti z lahkim delom na tuje stroške. Začeli so že ponarejati naše nove dinarske novčanice. Tudi v Ptujju so jih že zanesli. Ponarejene so pa precej slabo, tisk je blede, glava nejasna in nimajo serijskih števil. Pazite nanje.

Brezdovno je . . . V navadnem življenju veljajo v medsebojnem občevanju gotove forme, ki jih je vsakdo dolžan varovati. Kam pridemo, ko bi si začeli drug drugemu podtikati lažnivost, sebične namene, podtikati hinavščino in kar je še takih lepih lastnosti. Ali bi bilo medsebojno, osebno občevanje še mogoče? Ali se ne bi vsakdo zahvalil za tako lepo druščino? Kar velja za osebno občevanje kot splošno priznano načelo, to seveda ne velja po mnenju gotovih ljudi za politike, politične stranke in javno delovanje. Tako piše ljubljanski dnevnik „Slovenec“. Srčno si želimo, da bi se ravnali po teh naukih vsi — posebno pa pristaši SLS, ki tudi pri nas silno grešijo proti lepim naukom, ki jih daje njihov časopis.

Za 6 milijonov kron usnja je zaplenil centralni urad zoper verižnike te dni tovarnarju Karolu Pollaku v Trziču. Med zapljenjenim blagom se nahajajo celo znatne količine predvojnega usnja.

Nove poštno znamke. Pripravljajo se nove poštno znamke, ki bodo veljale za vso državo in imele sliko regenta Aleksandra.

Po poroki pobegnil od žene. V okraju Sinj v Dalmaciji se je pred kratkim poročil mlad parček. Takoj po poroki je nevestin oče izročil ženinu dogovorjeno vsoto denarja, kakor tudi nevestino doto. Ker je ženinu denar veliko bolj ngajal kakor pa nevesta, je pustil ženo na cedilu in pobegnil z njim. Policija ga je kmalu izsledila in zaprla. Žena ne mara sedaj ničesar slišati o njem in pravi, da bi poroka ne smela biti veljavna.

Nova očesna bolezen. Poljski listi poročajo, da se je na Poljskem pojavila nova očesna bolezen. Pozna se po tem, da eno oko nenadoma močno zardeči. Bolnik dobi kmalu jako močno vročico in izgubi polagoma tudi vid. Bolezen preide potem tudi na drugo oko. Obe očesi se močno gnojite. Po ognjenju pa se oči prično počasi zopet odpirati, boljšati in bolezen polagoma zopet izgine, ne da bi zapustila kake sledove.

Najboljši uspeh imajo oglasi v „Ptujskem listu“, ker je zelo razširjen in ga vsakdo rad čita.

Izgubilo
se je dne 1. t. m. od Stojnc do sv. Marka eno bičaio iz žutega usnja z belimi, kosteniimi obročeki. Kdor je našel, naj naznani proti dobri nagradi g. Milanu Blass, pri sv. Barbari v Halozah.

Naročba
Komur smo dozdej pošiljali list, pa si ga ne misli naročiti, prosimo, naj nam ga vrne, ker ga sicer smatramo za naročnika.

Kovaškega pomočnika in učenca
sprejme takoj Simon Gajser, kovaški mojster v Zabovcih niže Ptujja.

Urarški učenec
iz poštene rodbine, priden in soliden, kateri lahko stanuje v Ptujju in ki ima tudi oskrbo doma, se takoj sprejme pri g. Francu Reismanu, urarju v Ptujju.

NA PRODAJ
Moška salonska črna obleka šte. 48, eno dobro kolo (bicikelj), en par novih čevljev za moške 44, en par novih rjavih gamašev, ena čisto nova pletena nihalka (Hängematte), ena srebrna moška ura in ena nova cev za kolo (bicikelj). Vpraša se v Ptujju, Prešernova ulica šte. 19, I. nadstropje, levo.

KOLARSKO ORODJE
in suhi les za kolarja takoj proda Ludmila Rakuš, na posestvu g. Musek-a v Pobrežju pri Sv. Vidu niže Ptujja.

Dekla delavna in poštena se pod dobrimi pogoji takoj sprejme pri grajščini Ebenfeld pri Ptujju.

DEKLICA
16 mesecev stara, zdrava in krepka, se odda za svojo. Naslov pove uprava lista.

Miši - podgane - stenice - ščurki
in vsa golazen mora poginiti, ako porabljate moja najbolje preizkušena in splošno hvaljena sredstva kot: proti poljskim mišim K 10—, za podgane in miši K 10—, za ščurke 10 K; posebno močna vrsta K 20— posebno močna tinktura za stenice 10 K; uničevalec moljev 10 K; prašek proti ušem v obleki in perilu, proti ušem pri perutnini 6 in 10 K; prašek proti mrčesom 6 in 12 K; mazilo proti ušem pri ljudeh 5 in 10 K; mazilo za uši pri živini 6 in 10 K; tinktura proti mrčesu na sadju in zelenjadi (uničevalec rastlin) K 10—, prašek proti mravljam 10 K, mazilo proti garjam 10 K.
Pošilja po povzetju Zavod za eksport
M. Jünker, Zagreb 112, Petrinjska ulica 3.

PIROL
je iskušano ubranljivo sredstvo proti svinjskim boleznim.
1 steklenica stane 8 K.
Dobi se pri Magdalenski lekarni v Mariboru.

Čitajte in razširjajte „Ptujski list.“

Ekspozitura Ljubljanske kreditne banke v Ptuj.

Delniška glavica in rezerve okroglo K 50,000.000.—

CENTRALA V LJUBLJANI.

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici, Celju, Mariboru in v Borovljah.

Obrestuje vloge na knjižice in na tekoči račun s 3½%
brez odpovedi, proti 3 mesečni odpovedi s 3¾% čistih.

☒ Daje trgovske in aprovizacijske kredite. ☒
☒ Izvršuje vse bančne transakcije. ☒

== Otvoritev vrta. ==

Podpisani si dovoljuje p. t. občinstvu v PTUJU vljudno naznaniti, da bode

== DNE 6. JUNIJA T. L. OTVORIL ==

S KONCERTOM SVOJ SENČNATI VRT Z MIZAMI.

☛ Za dobra vina, prvovrstno pivo in dobro kuhinjo se bode najbolje skrbelo. ☛

Za mnogoštevilni obisk prosi ANTON EMERŠIČ, gostilničar pri jagnjetu (Društvena hiša) v Ptuj, Vošnjakova ul. 3.

Vabilo na naročbo.

Kdor želi, da se mu redno pošilja „Ptujski list“, naj prijavi svoj naslov upravnistvu v Ptuj, Slovenski trg (stari rotovž) števil. 3.

Vsakovrstni čevlji in sandali.

☛ dobro in lično izdelani, čevlarske potrebščine, raznovrstno drobno ali galanterijsko blago, različni okraski, kakor vsi v papirno stroko spadajoči predmeti, dobe se ∴ vedno po primerni ceni v trgovini ∴

J. N. Peteršič v Ptuj.

VSAKDO,

ki namerava prodati ali kupiti kako posestvo, hišo, kmetijo, grajščino, hotele, industrije ali vzeti kaj sličnega v najem, naj se zaupno obrne na realitetno pisarno HAVLIK - SIMČIČ v Mariboru, Gregorčičeva ul. 7. — — Telefon 132.

Mariborska eskomptna banka.

Maribor, junija 1920.

Vabilo na supskripcijo delnic.

Redni občni zbor dne 31. majnika je sklenil zvišati delniško glavnico od 6 na 10 milijonov kron ter pooblastil upravni svet izdati 10.000 komadov novih delnic po K 400.— nominale pod sledečimi pogoji:

1. Starim delničarjem se zagotovi opcijska pravica na ta način, da pripadejo na pet starih delnic dve novi delnici po kurzu K 700.—

Za izvrševanje opcijske pravice je treba deponirati delnice pri centrali v Mariboru, ali pri njenih podružnicah v Murski soboti in Velikovcu.

2. Ostalih 4000 delnic se prepusti po kurzu K 850.— novim delničarjem.

3. Delnice participirajo na čistem dobičku banke od 1. julija 1920.

4. Kurzni dobiček po odbitku stroškov in pristojbin se dodeli rezervnemu zakladu.

5. Kupnino je pri prijavi polno vplačati. Od tega zneska se povrnejo 5% obresti do 30. junija 1920.

6. Prijavi se lahko osebno pri banki v Mariboru in pri njenih podružnicah v Murski Soboti in Velikovcu ali pismeno s priloženo tiskovino v času od 1. do vštetega 30. junija 1920.

7. Dodelitev delnic si pridrži upravni svet.

Upravni svet
Mariborske eskomptne banke